

The Significance of Aggadic Placement

1) מגילה דף ז עמוד ב

אמר רבא: מיחייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי. רבה ורבי זירא עבדו סעודת פורים בהדי הדדי, איבסום, קם רבה שחטיה לרבי זירא. למחר בעי רחמי ואחייה. לשנה אמר ליה: ניתי מר ונעביד סעודת פורים בהדי הדדי! - אמר ליה: לא בכל שעתא ושעתא מתרחיש ניסא.

Raba said: It is the duty of a man to mellow himself [with wine] on Purim until he cannot tell the difference between 'cursed be Haman' and 'blessed be Mordecai'. Rabbah and R. Zera joined together in a Purim feast. They became mellow, and Rabbah arose and cut R. Zera's throat. On the next day he prayed on his behalf and revived him. Next year he said, Will your honor come and we will have the Purim feast together. He replied: A miracle does not take place on every occasion.

2) ברכות דף לב עמוד ב

אפילו המלך שואל בשלומי לא ישיבנו. אמר רב יוסף: לא שנו אלא למלכי ישראל אבל למלכי אומות העולם פוסק.....
תנו רבנן: מעשה בחסיד אחד שהיה מתפלל בדרך, בא הגמון אחד ונתן לו שלום ולא החזיר לו שלום, המתין לו עד שסיים תפלתו. לאחר שסיים תפלתו אמר לו: ריקא, והלא כתוב בתורתכם רק השמר לך ושמור נפשך וכתוב ונשמרתם מאד לנפשתיכם, כשנתתי לך שלום למה לא החזרת לי שלום? אם הייתי חותך ראשך בסייף מי היה תובע את דמך מידי? אמר לו: המתן לי עד שאפייסך בדברים. אמר לו: אילו היית עומד לפני מלך בשר ודם ובא חברך ונתן לך שלום – היית מחזיר לו? - אמר לו: לאו. ואם היית מחזיר לו, מה היו עושים לך? - אמר לו: היו חותכים את ראשי בסייף. - אמר לו: והלא דברים קל וחומר; ומה אתה שהיית עומד לפני מלך בשר ודם שהיום כאן ומחר בקבר - כך, אני שהיית עומד לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא שהוא חי וקיים לעד ולעולמי עולמים - על אחת כמה וכמה! מיד נתפייס אותו הגמון, ונפטר אותו חסיד לביתו לשלום.

EVEN IF A KING GREETS HIM HE SHOULD NOT ANSWER HIM. R. Joseph said: This was meant to apply only to Jewish kings, but for a king of another people he may interrupt....Our Rabbis taught: It is related that once when a certain pious man was praying by the roadside, an officer came by and greeted him and he did not return his greeting. So he waited for him till he had finished his prayer. When he had finished his prayer he said to him: Fool! is it not written in your Law, Only take heed to thyself and keep thy soul diligently, and it is also written, Take ye therefore good heed unto your souls? When I greeted you why did you not return my greeting? If I had cut off your head with my sword, who would have demanded satisfaction for your blood from me? He replied to him: Be patient and I will explain to you. If, [he went on], you had been standing before an earthly king and your friend had come and given you greeting, would you have returned it? No, he replied. And if you had returned his greeting, what would they have done to you? They would have cut off my head with the sword, he replied. He then said to him: Have we not here then an a fortiori argument: If [you would have behaved] in this way when standing before an earthly king who is here today and tomorrow in the grave, how much more so I when standing before the supreme King of kings, the Holy One, blessed be He, who endures for all eternity? Forthwith the officer accepted his explanation, and the pious man returned to his home in peace.

3 בבא בתרא דף כב עמוד א

רב דימי מנהרדעא אייתי גרוגרות בספינה, א"ל ריש גלותא לרבא: פוק חזי אי צורבא מרבנן הוא נקיט ליה שוקא. א"ל רבא לרב אדא בר אבא: פוק תהי ליה בקנקניה, נפק [אזל]. בעא מיניה: פיל שבלע כפיפה מצרית והקיא דרך בית הרעי, מהו? לא הוה בידיה. א"ל: מר ניהו רבא? טפח ליה בסנדליה, א"ל: בין דידי לרבא איכא טובא, מיהו על כרחך אנא רבך ורבא רבה דרבך. לא נקטו ליה שוקא, פסיד גרוגרות דידיה. אתא לקמיה דרב יוסף, א"ל: חזי מר מאי עבדו לי! א"ל: מאן דלא שהייה לאוניתא דמלכא דאדום - לא נשהייה לאוניתך, דכתיב: כה אמר ה' על שלשה פשעי מואב ועל ארבעה לא אשיבנו על שרפו עצמות מלך אדום לסיד.

R. Dimi from Nehardea brought a load of figs in a boat. The Exilarch said to Raba, 'Go and see if he is a scholar, and if so, reserve the market for him.' So Raba said to R. Adda b. Abba, 'Go and smell his jar.' The latter accordingly went out and put to him the following question: 'If an elephant swallows an osier basket and passes it out with its excrement, is it still subject to uncleanness?' He could not give an answer. 'Are you Raba?' he asked R. Adda. The latter tapped him on his shoes and said, 'Between me and Raba there is a great difference, but at any rate I can be your teacher, and so Raba is the teacher of your teacher.' They did not reserve the market for him, and so his figs were a dead loss. He appealed to R. Joseph. saying: 'See how they have treated me.' He said to him, 'He who did not delay to avenge the wrong done to the king of Edom will not delay to avenge the wrong done to you. as it is written, Thus saith the Lord, For three transgressions of Moab, yea for four I will not turn away the punishment thereof; because he burned the bones of the king of Edom into lime.

4 כתובות דף סב עמוד ב

כי הא דרב רחומי הוה שכיח קמיה דרבא במחוזא, הוה רגיל דהוה אתי לביתיה כל מעלי יומא דכיפורי. יומא חד משכתייה שמעתא, הוה מסכיא דביתהו השתא אתי השתא אתי, לא אתא, חלש דעתה אחית דמעתא מעינה, הוה יתיב באיגרא, אפחית איגרא מתותיה ונח נפשיה.... וכי הוה אתי הוה רבי חנניה בן חכינאי הוה קאזיל לבי רב בשילהי הלוליה דר"ש בן יוחאי, א"ל: איעכב לי עד דאתי בהדרך, לא איעכבא ליה. אזל יתיב תרי סרי שני בבי רב. עד דאתא אישתנו שבילי דמתא ולא ידע למיזל לביתיה. אזל יתיב אגודא דנהרא, שמע לההיא רביתא דהוו קרו לה: בת חכינאי, בת חכינאי, מלי קולתך ותא ניזיל. אמר: ש"מ, האי רביתא דידן, אזל בתרה. הוה יתיבא דביתהו קא נהלה קמחא, דל עינה חזיתיה, סוי לבה פרח רוחה. אמר לפניו: רבש"ע, ענייה זו זה שכרה? בעא רחמי עלה וחייה.... ר"ע רעיא דבן כלבא שבוע הוה, חזיתיה ברתייה דהוה צניע ומעלי, אמרה ליה: אי מקדשנא לך אזלת לבי רב? אמר לה: אין. איקדשא ליה בצניעה ושדרתיה. שמע אבוה אפקה מביתיה, אדרה הנאה מנכסיה. אזיל יתיב תרי סרי שנין בבי רב. כי אתא, אייתי בהדיה תרי סרי אלפי תלמידי.

Thus R. Rehumi who was frequenting [the school] of Raba at Mahuza used to return home on the Eve of every Day of Atonement. On one occasion he was so attracted by his subject that he forgot to return home. His wife was expecting him every moment, saying. 'He is coming soon, he is coming soon' As he

did not arrive she became so depressed that tears began to flow from her eyes. He was at that moment sitting on a roof. The roof collapsed under him and he was killed....

Hanania b. Hakinai was about to go away to the academy towards the conclusion of R. Simeon b. Yohai's wedding. 'Wait for me', the latter said to him, 'until I am able to join you'. He, however, did not wait for him but went away alone and spent twelve years at the academy. By the time he returned the streets of the town were altered and he was unable to find the way to his home. Going down to the river bank and sitting down there he heard a girl being addressed thus: 'Daughter of Hakinai, O, daughter of Hakinai, fill up your pitcher and let us go!' 'It is obvious', he thought, 'that the girl is ours', and he followed her. [When they reached the house] his wife was sitting and sifting flour. She lifted up her eyes and seeing him, was so overcome with joy that she fainted. 'O, Lord of the universe', [the husband] prayed to Him, 'this poor soul; is this her reward?' And so he prayed for mercy to be vouchsafed to her and she revived...

R. Akiba was a shepherd of Ben Kalba Sabua. The latter's daughter, seeing how modest and noble [the shepherd] was, said to him, 'Were I to be betrothed to you would you go away to [study at] an academy?' 'Yes', he replied. She was then secretly betrothed to him and sent him away. When her father heard [what she had done] he drove her from his house and forbade her by a vow to have any benefit from his estate. [R. Akiba] departed and spent twelve years at the academy. When he returned home he brought with him twelve thousand disciples.

5) שבת דף לג עמוד ב

נשאלה שאלה זו בפניהם: מכה זו מפני מה מתחלת בבני מעיים וגומרת בפה? נענה רבי יהודה ברבי אלעאי ראש המדברים בכל מקום ואמר: אף על פי שכליות יועצות, ולב מבין, ולשון מחתך - פה גומר.... ואמאי קרו ליה ראש המדברים בכל מקום? דיתבי רבי יהודה ורבי יוסי ורבי שמעון, ויתיב יהודה בן גרים גבייהו. פתח רבי יהודה ואמר: כמה נאים מעשיהן של אומה זו: תקנו שווקים, תקנו גשרים, תקנו מרחצאות. רבי יוסי שתק. נענה רבי שמעון בן יוחאי ואמר: כל מה שתקנו - לא תקנו אלא לצורך עצמן, תקנו שווקין - להושיב בהן זונות, מרחצאות - לעדן בהן עצמן, גשרים - ליטול מהן מכס. הלך יהודה בן גרים וסיפר דבריהם, ונשמעו למלכות. אמרו: יהודה שעילה - יתעלה, יוסי ששתק - יגלה לצפורי, שמעון שגינה - יהרג.

this question was raised before them: why does this affliction commence in the bowels and end in the throat? Thereupon R. Judah son of R. Ila'i, the first speaker on all occasions answered and said: Though the kidneys counsel, the heart gives understanding....why is he [R. Judah son of R. Ila'i] called the first speaker on all occasions?-For R. Judah, R. Jose, and R. Simeon were sitting, and Judah, a son of proselytes, was sitting near them. R. Judah commenced [the discussion] by observing, 'How fine are the works of this people They have made streets, they have built bridges, they have erected baths.' R. Jose was silent. R. Simeon b. Yohai answered and said, 'All that they made they made for themselves; they built market-places, to set harlots in them; baths, to rejuvenate themselves; bridges, to levy tolls for them.' Now, Judah the son of proselytes went and related their talk, which reached the government. They decreed: Judah, who exalted [us], shall be exalted, Jose, who was silent, shall be exiled to Sepphoris; Simeon, who censured, let him be executed.

6) פסחים דף ג עמוד ב

אלא: כל היכא דכי הדדי נינהו - משתעי בלשון נקיה, כל היכא דנפישין מילי - משתעי בלשון קצרה

Rather wherever they are equally convenient, Scripture discourses in a refined language; but wherever more words would be required, the shorter phraseology is employed.

7) אור זרוע לצדיק

ענין גלות מצרים עמוד יט ז) ולכך התחיל בפסוק ואלה שמות לספר יחוסם שזה ענין גלות מצרים לברר ענין יחוס ישראל שהוא אמת שאין להם להתערב בגוים כי הם מיוחסים. ולכך התחלת מסכת פסחים אור לארבעה עשר ללמד שלא ידבר לשון מגונה כדאיתא בגמרא עיין שם. והיינו כי שלימות הלשון מורה על שלימות היחוס....
וזהו התחלת המסכתא להורות ענין המכוון ממסכת זו שהיא ענין הפסח ללמד לשון נקיה שהוא היחוס הברור.

8) ר' צדוק הכהן מלובלין - פרי צדיק קדושת שבת מאמר ג

וידוע כי חז"ל קבעו כל דבר בתלמוד במקום הראוי ולא על צד ההזדמן. ולפי שהחורבן כגירושין וכמו שנאמר (ירמיה ג', א') הן ישלח איש את אשתו וגו', וכמו שאמרו חז"ל (בראשית רבה י"ט, ט') דנידונו בגירושין על כן מקומו בגיטין. ולפי שעל האמת אמר הכתוב איה ספר כריתות אמכם וגו'. על כן הפרק הפרטי שנקבע בו סיפורים אלו אינו בפרק המדבר בגיטין וגירושין רק בפרק הניזקין, כי החורבן אינו אלא ניזקין. וכמו שאמרו (בבא קמא ס' ב) על פסוק (שמות כ"ב, ה') כי תצא אש, דהקב"ה המבעיר הבערה בציון ועתיד לשלם היזקן כמשפט התורה.